

Prikaz knjige

Marina Jurčić

Slavko Barić i Robert Barić. 2017. *Asimetrično ratovanje i transformacija vojne organizacije: Adaptacija vojnih doktrina i metoda djelovanja u odgovoru na asimetrične ugroze. Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“*. 452 str.

U hrvatskoj znanstvenoj publicistici još su rijetka djela iz područja sigurnosnih i vojnih znanosti, poglavito ona u području znanstvenog polja Vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeće. Još su rjeđa nova dopunjena izdanja ovakvih djela. Činjenica je da razvoj područja vojnih znanosti u Republici Hrvatskoj do sada nije bio praćen primjerenim teorijskim udžbenicima koji bi se koristili u nastavnom procesu, ne samo u okviru vojnih obrazovnih institucija OSRH nego i u široj akademskoj zajednici. Time je značajnije pojavljivanje drugoga dopunjenog i proširenog izdanja knjige *Asimetrično ratovanje i vojne doktrine* iz 2011. godine, pod nazivom *Asimetrično ratovanje i transformacija vojne organizacije*. Knjiga autora doc. dr. sc. Slavka Barića i doc. dr. sc. Roberta Barića predstavlja izuzetno važan doprinos razvoju vojnih znanosti u RH i razumijevanju prirode i karaktera modernog ratovanja. To je ujedno i prva knjiga iz ovog područja koja je, objedinjujući praktično i teorijsko znanje u struci, dobila status sveučilišnog udžbenika.

Tema knjige – prilagodbe vojnih organizacija različitim oblicima pojavljivanja asimetričnog ratovanja – danas je izuzetno aktualna s obzirom na promjene u europskoj sigurnosti koje su se dogodile u posljednjih nekoliko godina. Asimetrični način ratovanja prisutan je stoljećima, a u današnje vrijeme izvire u novim pojavnostima. Asimetrično ratovanje glavno je obilježje

karaktera rata na početku 21. stoljeća, a ono je vidljivo i u tradicionalnim zadaćama vojnih organizacija (konvencionalno ratovanje i protugerilska borba), novim područjima angažiranja (protuteroristička borba, borba protiv organiziranoga kriminala i sudjelovanje u stabilizaciji nakon završetka sukoba), kao i u oblicima djelovanja koji povezuju prethodne dvije skupine zadaća (hibridno ratovanje).

Knjiga detaljno obrađuje koncept asimetričnog ratovanja i njegov utjecaj na proces vojne inovacije nakon završetka hladnog rata. Ova inovacija analizirana je kroz promjene vojnih doktrina kao instrumenta u naporima vojnih organizacija za prilagodbom izazovima koji proizlaze iz suočavanja s različitim aspektima asimetričnog ratovanja. Promjena vojne doktrine sagledava se u širem kontekstu povezivanja dvaju elemenata ključnih za uspjeh inovacije – velike strategije države (engl. *grand strategy*), koja određuje vanjskopolitičke prioritete djelovanja i definira glavne protivnike, te osobina same vojne organizacije, koje mogu pozitivno, ali i negativno djelovati na formuliranje vojne doktrine. Osobine vojne organizacije podrazumijevaju organizacijsku kulturu, otvorenost prema inovaciji, spremnost za objektivnu analizu prethodnih borbenih iskustava te uspješno povezivanje novih teorijskih koncepata i njihove praktične provjere.

Značaj usklađenosti velike strategije i osobina vojne organizacije (otvorenost ili zatvorenost prema inovaciji) analiziran je na primjerima procesa transformacije vojnih organizacija između dva svjetska rata. U zadnjem djelu knjige analizirano je nekoliko slučajeva današnje prilagodbe vojnih organizacija uvjetima asimetričnog ratovanja kroz promjenu njihovih vojnih doktrina (SAD, Ruska Federacija, NR Kina te manje države – Švedska, Finska i Izrael). Svi navedeni primjeri inovacija vojnih doktrina pokazuju koliko je kritičan značaj povezanosti pravilno definirane velike strategije i organizacijske kulture usmjerene prema inovaciji i otvorenosti za nova rješenja u razvoju vojne doktrine.

U ovome, drugom dopunjenom i proširenom izdanju, knjiga dopunjava navedene teze dajući snažniji naglasak na asimetriju u konvencionalnom ratovanju te detaljnu analizu koncepta hibridnog ratovanja. Time se uklanja primarna usmjerenost prvog izdanja knjige na odgovor prijetnji neregularnog

ratovanja i u obzir uzima sve veća mogućnost od izbijanja konvencionalnih oružanih sukoba uslijed geopolitičkog sukobljavanja velikih sila. U tom je kontekstu analizirana uloga A2/AD (engl. *Anti Access/Area Denial*) strategija i vojnih sposobnosti, koje razvijaju Rusija, Kina, Iran i Sjeverna Koreja. Treba istaknuti i analizu koncepta hibridnog ratovanja, a također i usporedbu primjene hibridnog ratovanja od strane Rusije protiv Ukrajine (od 2014. do danas) sa sličnom strategijom koju su vrh SK Srbije i JNA primijenili protiv Republike Hrvatske od 1989. do 1992. godine. Ostale promjene u knjizi uključuju prikaz novih teorija rata (ratovi četvrte generacije, četvrta epoha ratovanja, teorija novih ratova i ratovi za resurse) i njihovu povezanost s asimetričnim ratovanjem, dalju teorijsku razradu koncepta vojne doktrine i njezinu ulogu u procesu učenja vojne organizacije (koncept „doktrinarnog trojstva” Haralda Høibacka) te dopunu danih studija slučajeva razvojem koji je uslijedio između 2011. i 2017. godine.

Knjiga daje originalan i značajan doprinos raspravi o asimetričnom ratovanju i načinima prilagođivanja vojnih organizacija različitim oblicima asimetričnog ratovanja. Kao takva, ona pruža i poticaj za dalja istraživanja u ovom području, posebno o inovativnosti vojnih organizacija manjih zemalja (što je istaknuto kroz prikaz modela šest generacija *Revolution in Military Affairs* – RMA) te usporedbe njihova procesa vojne inovacije s daljom analizom djelovanja velikih sila, također iznesenom u knjizi. Zaključno, knjiga predstavlja važan znanstveni doprinos području sigurnosnih i vojnih studija u Republici Hrvatskoj. Ona uvelike pridonosi razvoju znanstvene misli i daljeg istraživanja u Hrvatskoj vezanima uz pitanja sigurnosti i obrane. Istodobno, s obzirom na njenu strukturiranost, ova je knjiga i udžbenik koji se može primijeniti u nastavnom procesu u nizu znanstvenih disciplina.